

บทความพิเศษ

พิษจากสัตว์ทะเล

รพีพร กายเครือ¹

ในปัจจุบันอาหารทะเลไม่ว่าจะเป็นประเภทสดหรือแห้ง ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคอย่างแพร่หลายในการซื้อหามาบริโภคทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพราะอาหารทะเลมีคุณค่าทางโปรตีนไม่แพ้สัตว์บกและในบางชนิด เช่น ปลาหูดมีราคาต่ำกว่าสัตว์บก อย่างไรก็ตามมีสัตว์ทะเลบางชนิดที่มีพิษในตัวเมื่อผู้ที่ไม่ทราบบริโภคเข้าไปก็อาจเป็นอันตรายต่อชีวิตได้ ดังนั้นการรู้จักกับสัตว์น้ำที่เป็นพิษ จึงจัดว่าเป็นสิ่งที่ผู้บริโภคควรจะทราบ ซึ่งสัตว์ทะเลที่มีพิษสามารถแยกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

หอย

โดยทั่ว ๆ ไป หอยชนิดต่าง ๆ ที่เรานิยมรับประทานนั้น เป็นจำพวกหอยกาบ (Bivalve) หรือหอยสองฝาที่อาศัยอยู่ตามท้องทะเลตื้น ๆ หอยประเภทนี้จะยังชีพได้ด้วยจุลชีพเล็ก ๆ ซึ่งเราเรียกว่าแพลงตอน (Plankton) และเป็นตัวการทำให้เกิดน้ำเสียตามริมฝั่งทะเล เมื่อมีฝนตกชุก ทะเลสวยและแดดร้อนจะทำให้มีพิษขยายพันธุ์อย่างรวดเร็วเมื่อหอยที่เราานิยมรับประทาน เช่น หอยแมลงภู่ หอยแครงหอยตลับ หอยเสียบ และหอยกะพง ไปกินจุลชีพนี้ก็จะทำให้ในตัวของหอยมีพิษ ซึ่งจะแสดงอาการ คอแห้งปวดเมื่อย ปวดกระดูกสันหลัง อาการจะเกิดประมาณ 10-12 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังเกิดอาการแพ้ (Allergic) มีผื่นแดงตามลำตัว และถ้ารุนแรงอาจเป็นอัมพาต (Paralytic) และเกิดอาการชาจนกระทั่งอาจจะถึงแก่ความตายได้ในที่สุด

บรรณานุกรม

วิจิตร บุญยะโหดระ : ภัยจากอาหาร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพี. รุ่งโรจน์การพิมพ์ จำกัด, 2533 : หน้า 103-115.

ปู

ปูก็เป็นสัตว์ทะเลอีกชนิดหนึ่งที่มีนิยมนำบริโภคในหมู่คนไทย ชนิดของปูที่มีพิษ ได้แก่ ปูม้า เนื่องจากปูชนิดนี้เป็นสัตว์ที่กินอาหารไม่เลือก บางครั้งมันอาจจะไปกินสัตว์อื่นที่เป็นพิษ เช่น แมงกะพรุน ทำให้พิษจากแมงกะพรุนเข้าไปอยู่ในเนื้อปู เมื่อบริโภคเข้าไปจะทำให้เกิดอาการ มีผื่นแดง ปากลิ้นบวม ตัวร้อนและปวดศีรษะ อาการเหล่านี้จะเกิดขึ้นรวดเร็ว และหายไปภายในระยะเวลาประมาณ 3-4 ชั่วโมง

ปลาปักเป้า

ปลาปักเป้านั้นนับว่าเป็นอาหารชั้นเลิศของหลายประเทศ เช่น ประเทศญี่ปุ่นปลาชนิดนี้นับว่าเป็นปลาที่มีพิษร้ายแรงอย่างหนึ่ง ปลาปักเป้าชนิดหนามทุเรียน จัดเป็นปลาที่มีพิษมากที่สุดในการนำมาประกอบอาหาร พิษของมันจะอยู่ตามบริเวณตับไต ลำไส้ ผิวหนังซึ่งพิษเหล่านี้ทำให้เกิดอาการชักรกระดูกอย่างรุนแรง และพิษของมันเมื่อแรงมากนั้นทำอันตรายให้แก่ผู้รับประทานให้ถึงแก่ความตายได้โดยง่ายเนื่องจากกระหว่างการจับมันนั้นปลาปักเป้ามักจะดันเพื่อหลบหนี ซึ่งอาจทำให้ตีหรือตบของมันแตก และพิษของมันจะแทรกไปตามเนื้อ เมื่อผู้บริโภคนำเข้าไปก็จะทำให้เกิดอันตรายดังกล่าว

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าสัตว์ทะเลที่เราานิยมรับประทานบางประเภทก็สามารถทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกายจนถึงชีวิตได้ ดังนั้นผู้บริโภคควรระมัดระวังในการเลือกซื้อหรือบริโภค ไม่ว่าจะ เป็นกรณีใด ๆ นับได้ว่าเป็นการป้องกันและรักษาอย่างดีที่สุดแล้ว

1 ภาควิชาโภชนวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40002